

**KOMENTARI
NA STRATESKU PROCJENU UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU
ZA LSL "TRAŠTE"**

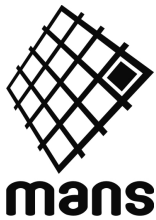
Prema Zakonu o strateškoj procjeni uticaja (Sl.list RCG 80/05 od 28.12.2005) i članu 19. dostavljamo komentare na Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu vezano za Lokalnu studiju lokacije Trašte (u daljem tekstu Izvještaj).

Na osnovu uvida u Izvještaj dajemo sledeće primjedbe:

- Kada govorimo o razvoju turizma na lokaciji Trašte i Bigova teško je reći da intervencije koje su planirane ovom studijom će rezultirati očuvanju specifičnog duha mjesta (genius loci) koji bi kao takav budućim posjetiocima pružio mogućnost upoznavanja lokalne kulture i način života. Ukoliko znamo da danas u ovom mjestu živi oko 215 stanovnika a planira se izgradnja u Traštu: transportno-komercijalnog centra (365 parking mjesta), hotela sa 355 smještajnih jedinica, depandansa - 260 smještajnih jedinica, 150 marinskih vezova... teško da će se sačuvati tradicija gradnje i ribarstva u ovom području. U izvještaju se navodi: "Ukupan planirani kapacitet kompleksa na poluostrvu je oko 2800 turista u približno 1000 smještajnih jedinica (soba, smještajnih jedinica i vila)". Radi se o desetostruko većem broju turista u odnosu na broj stanovnika. Potrebno je značajno umanjiti i sveobuhvatnije planirati smještajne kapacitete predložene u Izvještaju.
- Dalje u dijelu opisa predložene studije lokacije se kaže: "Predviđeno je da se sav saobraćaj na rtu, kretanje stanovnika, posjetilaca, zaposlenih i servisnih službi odvija elektromobilima. Zamjena konvencionalnih vozila električnim vršiće se na ulazu u kompleks (transportno-komercijalni centar)". Ovdje se otvara niz važnih pitanja od toga da li će lokalno stanovništvo plaćati nadoknade za obavezno korišćenje elektromobila, šta u slučaju transporta materijala, roba, obimnih ili teških materijala (npr. drva za ogrjev) kako će se obezbijediti lokalno stanovništvo? O kakvoj lokalnoj ribarskoj kulturi govore elektromobili i elektrošatlovi. Transport treba prilagođavati postojećim praksama, birajući najodrživije načine prevoza (bicikli, monocikli, čamci, konji...).
- U istom dijelu se dalje navodi "Infrastrukturni sistemi...bazirani su na čistim tehnologijama (carbon free) i obnovljivim vidovima energije. Upotreba solarne energije, snage vjetra, talasa, kiše, reciklaža otpada treba da stvore energetske efikasan i nezavisan sistem". Ovakva proizvoljna nabranjanja različitih energetskih resursa čine izvještaj i namjeru investitora neozbiljnim s obzirom da je za ovakav sveobuhvatan sistem potrebno istraživanje obnovljivih energetskih resursa na području, odabir najboljih energija (kapacitet i održivost), odabir najboljih tehnologija i slično.

- U dijelu Opis postojećeg stanja / kvaliteta segmenata životne sredine se navodi da za prostornu cjelinu na koju se odnosi LSL Trašte ne postoje direktni - precizni podaci na osnovu kojih se može dati prikaz postojećeg stanja životne sredine jer ova mikro-lokacija nije obuhvaćena Programom monitoringa životne sredine koji sporovodi nadležno Ministarstvo. Ovakva konstatacija nije prihvatljiva! Neophodno je da investitor plati za izvođenje osnovnih istraživanja u kojem bi se ispitalo najmanje postojanje ugroženih, rijetkih i reliktnih vrsta koje su karakteristična za ovakva obalna i priobalna područja, a zatim i stanje voda, vazduha, zemljišta i slično. Neprihvatljiva su mjerenja iz lokalnih Opština (Tivat, Kotor) s obzirom da se radi o značajno drugačijem pejzažu, naseljenosti i prirodnim odlikama.
- Alternativno rješenje koje je ponuđeno u planu („ne graditi ništa“) ne ogleda stvarnu volju i motivaciju da se uradi rješenje koje će moći da zaista bude razmatrano na približno istom razvojnom nivou ili sličnim mogućnostima za njegovu realizaciju. Ovako postoji samo pro formae i nije relevantno.
- Vezano za dio 10. poteškoće u izradi studije jasno se navodi da je veliku poteškoću predstavljao nedostatak podataka o stanju pojedinih segmenata životne sredine (vazduh, zemljište, podzemne vode, buka, radijacija i drugo) za područje zahvata Lokalne studije lokacije. Uzimati podatke iz okolnih područja i ocjenjivati projekat na osnovu ovoga je neozbiljno i neprihvatljivo.
- U dijelu geoseizmičke karakteristike Izvještaj obrađuje generalnu crnogorsku seizmološku sliku, ne navodeći konkretno detalje o seizmologiji za Trašte. U isto vrijeme se navodi da se “Crnogorsko primorje nalazi u granicama IX osnovnog stepena seizmičnosti (MCS skale)...“činjenica da je prostor u granicama morskog dobra i neposrednog zaleđa”...“predstavlja veliku nepovoljnost sa aspekta seizmičkog rizika”. U okviru mjera ne postoje posebno obrađene mjere vezane za seizmološke rizike.
- Izvještaj u dijelu ispitivanja hemijskog sastava zemljišta ne priznaje povećane količine opasnih i štetnih materija u zemljištu koje su utvrđene u Programu monitoringa životne sredine za 2007. za najbliže lokacije (Tivat, Kotor, Budva).
- Podaci za Trašte se moraju ispitati u dijelu fizičko – hemijskih karakteristika zemljišta posebno iz razloga postojanja tzv. Peloida/medicinskog blata na ovom području. Ne definiše se imperativno zaštita ovog blata niti obaveza utvrđivanja rezervi i lokacija.
- Takođe se Programom monitoringa životne sredine ne mjeri kvalitet vazduha u području Trašte niti ni jednoj lokaciji na području Donjeg Grblja i poluostrva Luštica, tako da je i ovo pitanje koje je potrebno adekvatno riješiti.
- U mjerama za ublažavanje uticaja na vode naglašava se “da su budući korisnici planiranih objekata obavezni da obezbijede bezbjedno odvođenje otpadnih voda, samostalno i u saradnji sa nadležnim organima...” te da “treba obezbijediti tretman otpadnih i fekalnih voda...prelazno rješenje mora biti u skladu sa propisima, a to znači da i septičke jame treba da imaju betonske vodopropusne obzide i dno”... Već u Izvještaju se navode sumnje vezane za ulaganje i razvoj potrebne infrastrukture za planirane kapacitete na području Trašte. Ne navodi se tačan broj neplanski izgrađenih fekalnih odvoda.
- Mjere vezane za seizmološke rizike koji su naznačeni kao izuzetno veliki nijesu razrađene u studiji.
- Pitanje koje nije detaljno tretirano u Izvještaju je vezano za marinu i 150 vezova, iako se u dijelu identifikacija područja za koja postoji mogućnost da budu izložena značajnom riziku navodi izloženost obalnog mora zbog zagađenja od otpadnih voda iz planiranih turističkih objekata i marine. Nije jasno kojeg reda veličine je ovaj zahvat, za koje vrste plovila i kojeg reda veličina.

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS

Dalmatinska 188, 81000 Podgorica, Crna Gora
Tel/fax: +382.20.266.326; 266 327; +382.69.446. 094
mans@t-com.me, www.mans.co.me

Regionalni centri

Bar - Rista Lekića D11/II, 030.317.380 | Herceg Novi - Prve bokeške brigade 11, 031.346.080

- U opisu mogućih značajnih uticaja na životnu sredinu nijednom se ne spominje neophodna infrastruktura (saobraćajne veze, vodovod, komunalni odvodi) za ovakve turističke objekte i dugoročno gledano ovo će predstavljati osnovni problem(2500 turista).
- U mjerama za zaštitu biodiverziteta nijesu napravljene jasne smjernice na koji način će biti obezbijeđeni mikro koridori i zoniranje za rijetke i endemične vrste, iako se u Izvještaju navodi da jedan od dva segmenta koja izlaže riziku realizaciju Plana čini "biodiverzitet u zoni zahvata Plana i šireg područja Luštice i Grblja zbog fragmentacije i konverzije – pretvaranja prirodnih staništa u izgrađena".
- U izvještaju se navodi „Vodovodna i kanalizaciona mreža nijesu izgrađeni u zoni naselja. Ne postoji jedinstvena kanalizacija na području Trašte i Bigova, gdje se ovo pitanje rješava za svaki objekat posebno jamama, upojnim/septičkim bunarima ili ispuštanjem u podmorje. Naselje Trašte kao i ostalo područje obuhvaćeno DSL nijesu pokriveni gradskom vodovodnom mrežom. Vodosnabdjevanje se rješava individualno...Dakle na području Trašte ne postoji razvijena kanalizaciona mreža i istu treba izvesti i priključiti, u skladu sa razvojnim mogućnostima, na primarnu kanalizacionu mrežu i planirano postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) za Kotor i Tivat". U ovakvim uslovima je vrlo teško govoriti o održivom turizmu i planiranim kapacitetima za preko 2000 turista. Planove vezane za kapacitet je potrebno prilagoditi realnom stanju u skladu sa postojećom, blago renoviranom infrastrukturom, unutar održivih planova.
- Izvještaj ne sadrži pojedine važne grafičke priloge (lokacija u odnosu na Tivat, Kotor, Budvu, deponije čvrstog otpada, biodiverzitetske mape...) koje su neophodne s obzirom da se radi o Strateškoj studiji lokacije.

Podgorica, 28. jun 2011. godine

This project is funded by the European Union, managed by the Delegation of the European Union to Montenegro and implemented by the Network for Affirmation of NGO Sector - MANS

Ovaj projekat je finansiran od strane Evropske Unije, preko Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori a implementira ga Mreža za Afirmaciju Nevladinog Sektora - MANS